

Säker landning i Elfsborg

Rikshemvärnschefens inspektion i Elfsborg av Göteborgs 321 hemvärnsbataljon bjuder på ett bra tillfälle att ta pulsen på hur väl hemvärdet fungerar under fredstid.

■ Upplägget för övningen och förbandet som inspekterades var ett fredsscenario där Säve flygfält tar emot ett flertal statsluftfartyg med inkommande europeiska ledare på väg till toppmöten inom ramen för svenskt ordförandeskap i EU. Övningen fokuserade på den dominerande uppgiften, att bevaka och skydda och kulminerade i bevakningen av Säve flygplats.

En station där stridsutbildning genomfördes var Remmene skjutfält och där övade inlånade skjutinstruktören från Borås, Lars Jonsson, mörkerstrid i en förstegsutbildning av pluton och gruppchefer. Övningen omfattade handhavande av Lyspistol 80 med tillhörande lysgranater. Bland dem som nu lärde sig detta vapen fanns Daniel Sandelin från Askim-Frölundakompaniet. Han hade i sin pluton 15 kamrater som slutit upp.

Är det ett problem att hälften uteblir?

– Nej, egentligen inte. Vi slår ihop plutonerna. Men när vi före övningarna skickar iväg mejlkedjor och ringer vore det en fördel om soldaten känner den som mejlar eller ringer. Då är det större chans att soldaten kommer, sa Daniel Sandelin.

På samma skjutfält genomförde instruktören Lars Bellini i rask takt utbildning i granattillsats för ak 4. Gruppcheferna i Göteborgs hemvärnskompani, varav alla inte tidigare bekantat sig med detta vapen gick igenom säkerhet, applicering av vapnet på sin ak 4, granattillsatsens sikte och så fick de skjuta.

KORRIDOR DRILLADE

Inte långt från Lars Bellini pågick skarp-skjutning och tillbakadragande. Här var säkerheten i fokus. Den övade truppen var delad i tre grupper och en övade urdraganande i strid genom korridorförfarande. En soldat ger eld varunder hans kamrat tillbakarycker i den korridor som finns mellan kolonnerna.

Det hela drillades om och om igen under det att den eldgivande soldaten simulerade elden med rappa ”pangpang”-utrop. I den tredje gruppen övades åtgärder vid eldabrott enligt det nya reglementet.

Grupp ur Göteborgs insatskompani övar ”korridor” i Remmene.

Kompanichefen Dan Bodin hade sitt insatskompani under utbildning i eldstrid. Inspektionståten fick en kort men intensiv inblick i kompaniets handhavande av Ak 4-an. Senare uttryckte rikshemvärnschefen sitt gillande över soldaternas färdighet med vapen och personliga uppträdande.

Dan Bodin hade kompaniet uppdelat på fyra stationer i Burlid. I plutons ram övades skarpskjutning. Kompaniet har 120 aktiva och av dessa kom strax under 100.

– Vi har till denna övning 18 nya soldater som kommer in kompaniet, säger Dan Bodin.

Av dessa 18 kom 14 från den mycket lyckade introduktionsutbildningen som Skaraborgs utbildningsgrupp genomförde med värnpliktiga förra året. Dan Bodin tog tacksamt emot soldaterna, för rekryteringsstöd är enligt honom nödvändig för att återväxten ska tryggas inom kompaniet.

INFORMATION I REALTID

Materiellmässigt har Dan Bodin samma bekymmer som många andra kompanichefer i hemvärdet. Det saknas fordon och personlig utrustning till soldaterna. Där emot har han tillräckligt med radio 180 för sambandstjänsten. Kompaniets order var att omgruppera under lördagen för skydd av Säve flygplats. Och denna sista dag av övningen drogs hela 321 bataljonen ihop till Säve.

Där fanns kompanierna inklusive hv-

undkompaniet som med flyg och observationsplatser spanade efter potentiella störningsfaktorer. I bataljonsstaben arbetade kompanichefen Lars-Gunnar Larsson. Med erfarenhet från stridsledning av jakt i incidentberedskap basar han över ett underrättelsekompani som under övningen hade i uppgift att snabbt ge underrättelser till bataljonschefen.

– Jag är van att ge underrättelser i realtid, ibland med sekundprioritet och om ett misstänkt fordon, till exempel en buss har störningselement ombord så måste dessa underrättelser gå fram direkt till det kompani som har i uppgift att åtgärda, sa han.

ÖVER GENOMSNITTET

På observationsplatserna har grupperna radio 180 understödd av Dart. Det vill säga den kortfattade informationen sänds som textmassa på hoppande frekvenser, vilket i framtiden kan kombineras med krypto. Lars-Gunnar Larssons flygburna grupp tar bilder och sänder med TBOS, ta bild och sänd, ett verktyg som passar in i konceptet realtid. Hvundkompaniet har inte erforderlig materiel, och behöver fler fordon. Personellt är kompaniets befattningar fyllda till 50 procent, vilket är över riksgenomsnittet för underrättelsekompanierna.

Övningen avslutades med att rikshemvärnschefen talade inför den samlade bataljonen.

Dalarnas norra mobiliserar

Vi följer den röda asfalten som ett lavinsnöre ungefär åtta mil nordväst om Mora. Kliver ur bilen vid vägs ände och befinner oss på övnings- och skjutfältet i Trängslet/Älvdalen. Här genomför Dalarnas norra bataljon sin hemvärnsvecka mitt i lövsprickningen på drygt 400 meters höjd.

■ Ingen har väl lyckats undgå resultatet av Dansbandskampen som gick på tv hösten 2008. Nu när vi befinner oss i Älvdalens kommun är vi också i "Larz-Kristerz" land!

I samband med hemvärnsveckan genomför rikshemvärnschefen Roland Ekenberg en inspektion av förbandet. Med sig hem har han givetvis en t-shirt med det populära dansbandet.

– Jag hoppas jag får se lika bra kvalitet på era övningar som de PowerPoint-presentationer jag matats med, säger rikshemvärnschefen med glimten i ögat efter ett antal presentationer.

Trängslet är ett gammalt arbetsläger för Vattenfall när man byggde Trängsletdammen 1955–60. Kronan löste in det 1961 för anläggandet av ett övnings-/skjutfält. Fältet invigdes 1967 och är i dag Sveriges, och ett av Europas, största skjutfält med sina 540 kvadratkilometer.

– Jag vill se en förbättring när det gäller

Ett övningsmoment i kommunikativt förhållningssätt var att sitta med ryggarna mot varandra. Meningen var att visa hur svårt det är att kommunicera ett budskap när man inte ser den andre.

våra ersättningar, säger Mor Patrik Nilsson som är plutonchef på Västerdals kompani när vi möter honom på kompanistaben där de meniga rycker in.

– Det går inte att tro att enbart lojalitet och intresse ska vara ledord. Det måste till

bättre ekonomi så att vi inte förlorar pengar. Skriv gärna det, tillägger han.

BRA PÅ ATT BACKA

Här sitter Mor Patrik med ett par man och prickar av samt lämnar ut patronlagesnycklar. Tidigare under veckan har chefer i olika nivåer ryckt in med start på bataljonschefen. Tiden fram till fredag då förbandsskedet inleds har ägnats åt chefsutbildning däribland ordergivning, bedömning och stridsteknik.

– Jag har fått en alldeles utmärkt utbildning under de inledande dagarna säger bataljonschefen, före detta yrkesofficeren Håkan Berg, bördig från Gåsvarv söder om Älvdalen.

På två planer hittar vi bilkåren som övar med antingen tung lastbil med släp, terrängbil 20 eller minibuss.

– De är väldigt duktiga på att backa, säger Lars Bodin som är övningsledare för de tunga lastbilarna.

Kungen ser folkförankring genom hemvärdet

Kung Carl XVI Gustaf besökte den pågående inspektionen hos Elfsborgsgruppen och såg fler moment, från stridsskjutning till skyddsvaktens uppträdande vid omhändertagande.

■ Det var en intresserad kung som informerades om var hemvärdet står i dag. Kungen gav också till Tidningen Hemvärdet sin syn på försvaret och hemvärdet som han besöker årligen.

– Jag fortsätter följa hemvärdet och uppdatera mig om försvaret. Hemvärdet har blivit vassare och vassare de senaste åren, säger han.

Kungen ser denna utveckling i och med att hemvärdets sätt att uppträda förändras.

– Uppgifterna är mer avancerade i dag än för tio, femton år sedan.

Kungen pekar på hemvärdets roll som ett av tre ben i det svenska territorialförsvaret. Om folkförankringen har kungen en mycket bestämd uppfattning.

– När värnplikten försvinner spelar det frivilliga hemvärdet en stor roll, säger han.

FÖRSVARET GER TRYGGHET

Han pekar också på hemvärdets och det övriga försvarets roll som trygghet för svenskar:

– Om det händer något i omvärlden av typen Georgienkriget då blir försvaret en trygghet för

svenska folket. Det kan gå fort, en eller några månader och läget är försämrat. Då ser folket att vi behöver försvaret.

Vad ska försvaret försvara?
– En sak är värderingar. Vi har vår demokrati. Vi har vår nation. Svensken känner stolthet för sin nation och det ska vi visa utåt.

Kronprinsessan har varit med om militär utbildning. Är det något kungen uppmuntrat?

– Ja, det har jag och Carl Philip har sin erfarenhet. Försvaret är ett naturligt samtalsämne i familjen, säger Kungen.

Kungen anser att hemvärdet har blivit vassare.

PER LUNGE

FOTO: ANDERS KÄMPE

Soldaten övar upp färdigheten att ladda och göra patron ur.

Som alltid i det militära inleder man med säkerhetskontroll för att se att allt är i sin ordning med fordonet.

– Man ska slå med en hammare mot däckens för att höra om det är något fel, säger Helen Erixon från Hedemora när hon går runt den stora bilen för att checka av.

– Man hör på genklangen om något är vajsning, avslutar hon.

På den andra planen finns terrängbilarna som håller på med backning, både runt hörn och i serpentin med ledare. Senare under övningen ska man ägna sig åt både terrängkörning samt genomföra en orienteringsövning.

– Man vill, av ren vana, titta i backspegeln istället för att bara rätta sig efter ledaren, säger Tina Bäcke Hag från Leksand.

FÄNGSLANDE

Det är många olika övningar i övningen, allt med bäring mot att vara skyddsvakt. Dessutom kraftsamlas mot två funktioner den här veckan. Länet alla bilförare och förplägnadslottor är inbjudna. Man ser till att ge dem kvalitativ utbildning med bland annat inhyrda instruktörer, vilket inte är ekonomiskt försvarbart om det bara är en handfull soldater. På det här sättet kommer fler, nackdelen är att man inte får öva med sin egen bataljon. På de andra två hemvärnsveckorna i länet övas de andra funktionerna.

Uppre vid den gamla så kallade ”77-hallen” står två kokvagnar grupperade. Under instruktören Glenn Lingmans ledning bedriver man både utbildning och tillagning av en del måltider till soldaterna.

– Jag har varit med i hemvärdet i 34 år, säger Willy Gustafsson från Nås när vi möter honom mitt i stekset vid kokvagnen.

– Jag har slutat att vara stridande soldat.

– Det är lagom för mig att vara vid koket, avslutar han samtidigt som mina näsborrar vidgas när jag blickar ner på de härligt läckra karrékotletterna som han steker till middag.

Det mesta av utbildningen sker på olika platser inom lägerområdet så det är lätt att promenera emellan. Vi behöver bara gå till fotbollsplanen för att träffa på instruktören Per Lindeberth, som är inlånad från LSS. Här får ett gäng soldater grundläggande kunskaper i när och hur man får använda handfängsel på en person.

– Det är oerhört viktigt att ni noterar vem som beslutat att ni får använda fängsel samt när ni satte på och tog av dem, säger Per Lindeberth med allvarlig stämma.

– Det här var den mest fängslande utbildning jag haft under de år jag varit med i hemvärdet, säger Karl Göran Alfredsson från Dala-Järna med ett skevt leende.

LJUV MUSIK

Under övningen blir det även ett fängslande uppträdande.

– Det var svängig och trevlig musik, säger Anders Åström från Orsa efter att i närmare timman lyssnat till det lokalt världsberömda bandet ”Billy Opel”.

De har spelat egna låtar blandat med bland annat Johnny Cash, allt med lite rockabillysound över sig. Publiken njuter av både musiken och vädret där de sitter i grässlätten. Uppträdandet inleddes med en kort betraktelse och sång av bataljonspastorn Hans Lundin.

Ute på skjutfältet, vid Karlgrav, hittar vi stationen för instinktivt skytte. Det är de som ligger på högsta utbildningsnivån som genomför övningen. Utgångsställningen är lätt böjda knän och vapnet riktat neråt. På visselsignal höjer man vapnet och ska skjuta över pipan, med känsla, mot målet cirka 15 meter bort. En stridsteknik som används i trånga lägen där det inte finns tid att använda riktmedlen.

– Det är jobbigt att stå med vapnet så

här, säger Johan Jansson från insatspluton i Mora.

– Jag kommer inte alls överens med tekniken.

NIVÅINDELNING

Utbildningspassen rundas av på lördag kväll med teoriprovet i skyddsvaktjänst följt av det praktiska provet dagen efter. På skjutbanan träffar vi på Susanne Nyström, trefaldig vinnare av tjevasan och medlem av det militära landslaget som nu fullgör sitt kontrakt. Numera både bor och tävlar Susanne Nyström för Mora.

– På måndag startar jag upp träningen igen efter någon veckas timeout, säger hon.

OBJEKTET I FOKUS

– Vi kraftsamlar hemvärnsveckorna i år till befattningsutbildning mot hemvärdets huvuduppgift, att skydda och bevaka objekt, säger övningsledaren Hans Stening från Dalregementsgruppen.

– Vi har delat in utbildningen i tre bestämda nivåer utifrån en självskattnings som soldaterna fått göra där de bedömt hur stora deras förkunskaper är, fortsätter han.

– Jag är nöjd med resultatet och det kan jag tacka både soldater och instruktörer för. Nästa år stegrar vi mot att öva i grupp och 2011 mot pluton.

Att hemvärnsveckan är här för att stanna berättar rikshemvärnschefen under sin slutgenomgång innan det är dags för honom att sätta sig i bilen och följa det röda lavinsnöret åt andra hållet. Vem vet, kanske med Larz-Kristerz 70-talsretro strömmande ur bilradion.

TEXT & FOTO: PG EKLÖF

TRÄNGSLETS SKJUTFÄLT

BELÄGET: 3 mil norr Älvdalen

STORLEK: 54 000 ha

varav 12 000 ha målområde

ANSTÄLLDA: 30, varav 4 officerare

FÖRLÄGGNINGSKAPACITET:

895 personer

UTSPISNING: 1 000 dygnsportioner

SKJUTDAGAR/ÅR: cirka 150

UTVECKLING: P4 har hemställt om utbyggnad av Tactical Landing Zone (TLZ).

KÄLLA: PG EKLÖF MED UNDERLAG FRÅN PLATSCHEFEN KENT BLADFÄLT